

Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapaus lastensuojelu- ja neuvolapalveluiden näkökulmasta

Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus kuuleminen

15.5.2018

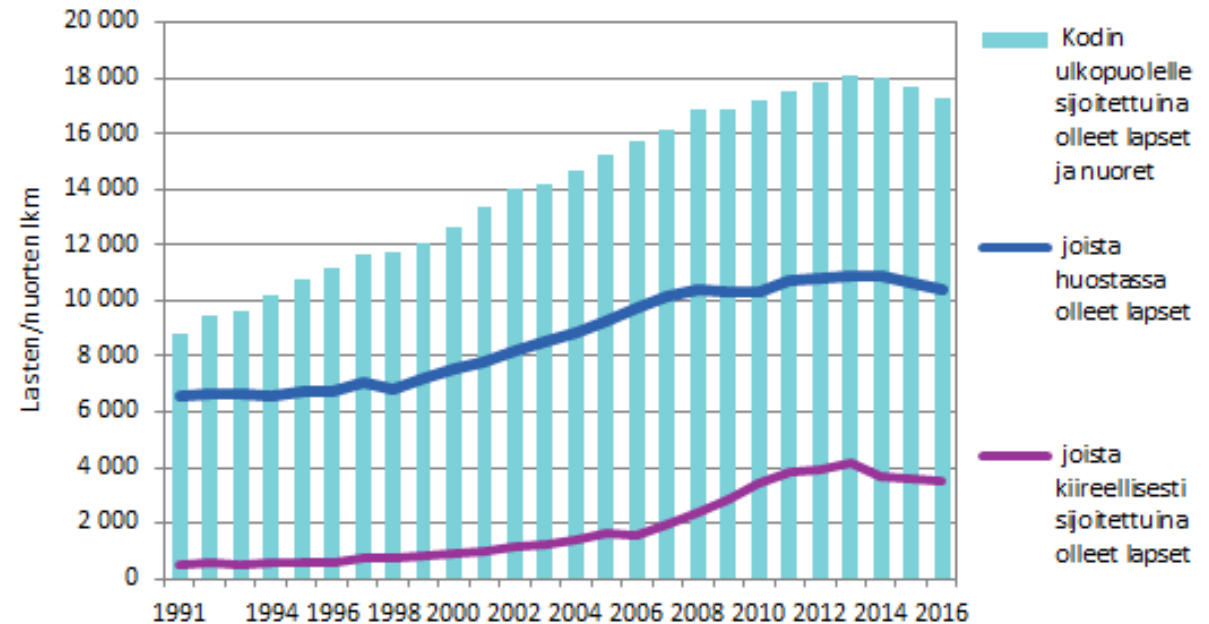
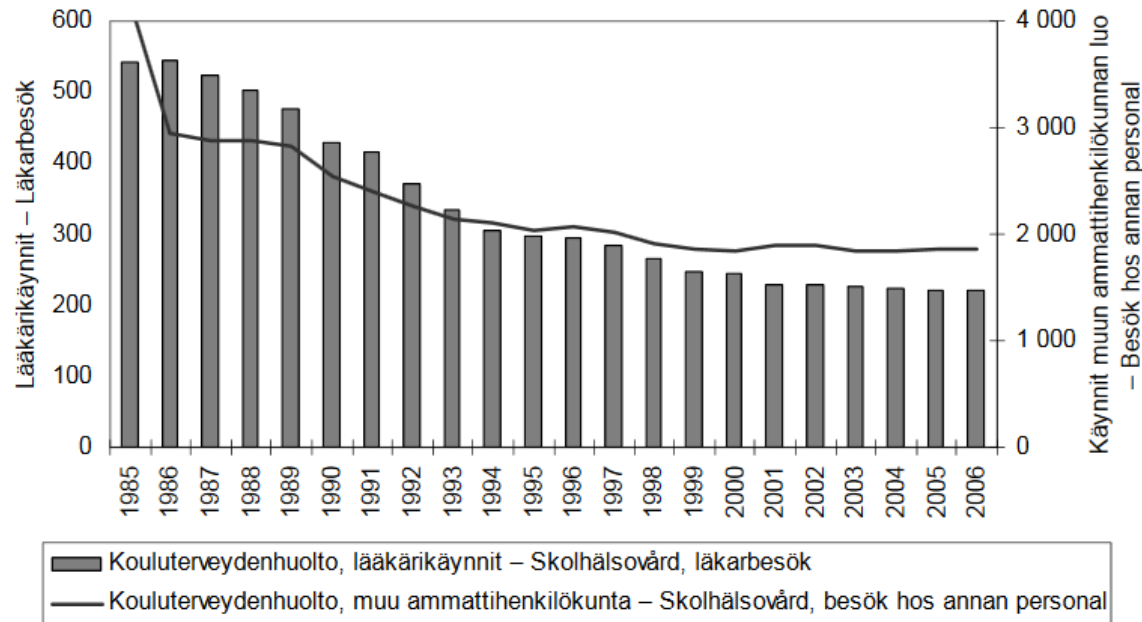
Johtava asiantuntija Sauli Hyvärinen
sauli.hyvarinen@lskl.fi
Lastensuojelun Keskusliitto

Lastensuojelun Keskusliitto
Armfeltintie 1, 00150 Helsinki
Puh. (09) 329 6011
toimisto@lskl.fi | www.lskl.fi

Lastensuojelu kytkeytyy lapsi- ja perhepalveluiden kokonaisuuteen, eikä sitä voi käsitellä kokonaisuudesta irrallaan

Lastensuojelu hyvinvointivaltion kuumemittari = Kun peruspalvelut viilenee, lastensuojelu kuumenee

Lapsiperheissä sote-palveluiden ei pitäisi olla yksilöiden palveluita.

Koko perhettä tuettava lapsen etu ensisijaisena pitäen.

Lapsivaikutusten arviointi on hallituksen esityksessä hyvin puutteellinen

- Uudistuksen tavoitteet ovat monilta osin ristiriidassa näköpiirissä olevien seurausten kanssa
- Esitetty valinnanvapausmalli on hyvin ongelmallinen heikossa asemassa oleville lapsille ja perheille, joilla on moninaisia palvelutarpeita
 - Esimerkiksi lastensuojelun tuen tarpeessa oleville lapsille, vammaiset lapset sekä perheet, joissa on päihde- tai mielenterveysongelmia
- **Esitetty malli vaikeuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyötä ja integraatiota, monimutkaistaa yhtenäisten palvelupolkujen luomista, pirstoo yhden perheen palvelut entistä useamman tahon vastuulle ja saattaa myös kustannusten noustua heikentää välillisesti sosiaali- ja terveystalouden laatua**

Kaiken kaikkiaan vaikutukset lasten suojeluun(laajassa merkityksessä herättävät huolta

- Riskien välttämiseksi vähintään
 - Uudistus toteutettava vaiheittain niin, että mahdolliset ongelmat ehdittäisiin havaita ja korjata ennen kuin ne uhkaisivat koko järjestelmää
 - Rajattava neuvolapalvelut valinnanvapauden ulkopuolelle
 - Nykyistä selkeämmin määriteltävä missä määrin lastensuojelupalvelut kuuluvat asiakassetelin piiriin
 - Kirjattava lapsen edun ensisijaisuus alaikäisen palvelutuottajan valintaa koskevaan pykälään

Esityksen 24 § 4 momenttia tulee muuttaa niin, että neuvolapalvelut rajataan valinnanvapauden ulkopuolelle

- Neuvoloiden kuuluminen valinnanvapauden piiriin on iso riski neuvolatoiminnalle ja lapsiperheiden palvelujen yhteensovittamiselle
- Lisäksi se on merkittävässä ristiriidassa hallituksen oman kärkihankkeen, lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelman tavoitteiden kanssa.
- Muutosohjelmassa lapsiperheiden hajanaisia palveluja kootaan yhteen perhekeskustoimintamalliin, jossa mahdollisuus varhaiseen tukeen ja hyvään palveluohjaukseen syntyy tiiviissä yhteistyöstä eri auttajatahojen välillä
- Perhekeskus rakentuu neuvolan ympärille. Jos neuvolapalveluita tuottavat markkinalogiikalla toimivat tahot, jotka kilpailevat asiakkaista, on ristiriitaista olettaa tiivistä yhteistyötä ja tietojenvaihtoa muiden toimijoiden kanssa
- Hyvien käytäntöjen levittäminen on vastakkain kilpailulogiikan kanssa

Esityksen 24 §:ssä on selkeämmin määriteltävä, missä määrin asiakassetelipalvelut liittyvät lastensuojeluun

- 13 §:ssä lastensuojelu rajataan ulkopuolelle mahdollisuudesta valita maakunnan liikelaitos tai palveluyksikkö
- Tulkinnallisten epäselvyyksien välttämiseksi on esityksessä selkeästi täsmennettävä missä määrin asiakaseteleitä myönnetään lastensuojelun avohuollon asiakkuudessa olevan lapsen tukemiseksi
- Jos ne eivät kuulu valinnanvapauden piiriin, on perusteltava, mistä syystä lapset ja perheet asetetaan tässä eriarvoiseen asemaan sen suhteen, minkä lain perusteella he saavat täysin samanlaista palvelua.
- On myös arvioitava ja selkeästi määriteltävä, miltä osin lastensuojelulain mukaiset jälkihuollon palvelut kuuluvat valinnanvapauden piiriin

11 §:ään on lisättävä, että alaikäistä koskevat valinnat palveluntuottajasta eivät saa olla lapsen edun vastaisia.

- Esitys palveluntuottajan valinnasta alaikäiselle on tällä hetkellä ristiriidassa lapsen oikeuksien sopimuksen kanssa
- Lapsen oikeuksien sopimuksen 3 artiklan 1 kohta edellyttää, että kaikissa julkisen tai yksityisen sosiaalihuollon, tuomioistuinten, hallintoviranomaisten tai lainsäädäntöelimien toimissa, jotka koskevat lapsia, on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu